

RAN-1902000104030001
B.Ed. (Sem-IV) Examination April - 2026
Population Education (Paper-403)
સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature
પ્ર.1. અ. નીચેના પ્રશ્નનો એક વાક્યમાં જવાબ આપો. :
04

1. વસ્તી વિષયક અભ્યાસક્રમને શાળાશિક્ષણનાં વિષય તરીકે દાખલ કરવાની હિમાયત કોણે કરી.
2. સ્થળાંતર એટલે શું?
3. સાક્ષરતા એટલે શું?
4. મૂલાકાત પ્રક્રિયામાં પ્રથમ સોપાન કયું છે?

બ. નીચેના પ્રશ્નોના 40 થી 50 શબ્દોમાં જવાબ આપો. (કોઈ પણ ત્રણ)
06

1. જન્મદર એટલે શું? જન્મદર શોધવાનું સૂત્ર લખો.
2. વસ્તી વૃદ્ધિમાં ધર્મ કઈ રીતે અસર કરે છે?
3. અવલોકન પદ્ધતિની ચાર મર્યાદાઓ લખો.
4. નાનું કુટુંબ સુખી કુટુંબ નું વલણ વિદ્યાર્થીઓમાં કેવી રીતે વિકસાવી શકાય?

પ્ર.2. નીચેના પ્રશ્નોના 300 થી 400 શબ્દોમાં જવાબ લખો.
10
વસ્તી શિક્ષણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરી વસ્તી શિક્ષણનું કાર્ય ક્ષેત્ર જણાવો.
અથવા
વસ્તી સ્થળાંતરની ગ્રામ્ય વિસ્તારના સામાજિક આર્થિક વિકાસ પર થતી અસરોની ચર્ચા કરો.
પ્ર.3. નીચેના પ્રશ્નોના 300 થી 400 શબ્દોમાં જવાબ આપો.
10
વસ્તી શિક્ષણની પદ્ધતિ તરીકે નાટ્યીકરણની ચર્ચા નીચેના મુદ્દાને ધ્યાનમાં રાખી કરો.
-અર્થ - ફાયદા ગેરફાયદા
અથવા
વસ્તી શિક્ષણની પ્રયુક્તિ તરીકે કઠપુતળીના ખેલની સમજૂતી આપી તેના ફાયદા અને ગેરફાયદા જણાવો.
પ્ર.4. નીચેના પ્રશ્નોના 150 થી 200 શબ્દોમાં જવાબ લખો.
05
એક શિક્ષક તરીકે તમે તમારી શાળામાં વિશ્વ વસ્તી દિનના કાર્યક્રમનું આયોજન કેવી રીતે કરશો તે સમજાવો.

ENGLISH VERSION

- Q.1. A. Answer the following question in one sentence : 04**
1. Who recommended the study of population education as the school subject?
 2. What is migration?
 3. What is literacy?
 4. What is the first step in the interview process?
- B. Answer the following Questions in 40 to 50 words. (Any Three) 06**
1. What is birth rate? Write the formula to find birth rate.
 2. How does religion affect population growth?
 3. Write four limitations of observational method.
 4. How can the attitude of a small family is a happy family be developed in students?
- Q.2. Answer the following Questions in 300 to 400 words. 10**
- Explain the concept of population education and state the scope of population education.
- OR**
- Discuss the effects of population migration on the socio-economic development of rural areas.
- Q.3. Answer the following Questions in 300 to 400 words. 10**
- Discuss dramatization as a method of population education keeping in mind the following points.
- Meaning -advantages -disadvantages.
- OR**
- Explain puppetry as a technique of population education and state its advantages and disadvantages.
- Q.4. Answer the following Questions in 150 to 200 words. 05**
- Explain how you, as a teacher, would organize a World Population Day program in your school.
-